

P O D V Ě Ž Í N O V O M Ě S T S K O U

PRVNÍ DEN

Srpnové slunce spí na tichém dvoře,
v chomáčích trávy mezi kamením,
do úzké cely padá svit jen spoře
a smutek jen se vlní chladem tím.

5 Jak hučící a rozpěněné moře
pár silných dojmů víří mozkiem mým,
jenž pobouřen a fantasticky tvoře,
ve hlavě kypí s žářem palčivým.

10 A hledím bojácně a dýchám stěží,
jak štvaná zvěř, když v houštině kdes leží
a naděj má, že snad ji nedorazí.

— — — — —

Klíč v pevném zámku dozněl naposledy –
proud světla již je znavený a bledý –
večerní stíny po stěnách se plazí.

VZPOMÍNKY

Po kousku blankytu, jež vidím skrze mříž,
oblaka bílá táhnou
a za věž černavou, jež strmí v jasnou výš,
jak v tanci rychle zahnou...

5 Z dna času příběhy se noří blíž a blíž
pohřbené dobu drahnou,
a tak mi divno je, ty vonné stíny když
do duše zticha sáhnou.

10 A celou stafáží dnů mého života
teď ruka neznámá tu mlčky třepotá
a pestrý rej kol víří –

I ještě včerejšku si maně vzpomínám,
jak na promenádě jsem dýchal parfém dam
mdlý, jenž se davem šíří.

VĚZŇOVÉ NA PROCHÁZCE

Josefu Škábovi

Jak chumle hmyzu na dně kalužiny
jdou líně ve skupinách v kalném vzduchu
po dvoře, který páchne plný špíny,
a z jejich slov jen kal dolétá k sluchu.

5 Jdou, hovoří a odhazují sliny –
jdou v jednotvárném, zasmušilém ruchu;
šat, na znamení bratrství vší viny,
odporný stejně mají, plný puchu.

10 A z každé tváře jiná bída zeje,
ten proklíná, ten cynicky se směje –;
jak průvod by to lidských běd byl v směsi.

Však zdá se mi, že velké teorie
jen sílí v bahně tom, jež tady hnije,
ač aristokrat cit se toho děsí.

SMUTEK

Dni fádní, ospalé! V nich zimomřivý
se s rezignací líně potácím...
A v noci nelze usnout, oko civí
v to kleté temno s dechem ledovým.

5 Otvírám okno zvolna, vzduchu chtivý,
a mocně lokám řezající rým,
jenž z písně větru zní mi zoufanlivý,
a velký stesk jen, nic víc necítím.

10 Ze vzpomínek, jež líp by bylo skrýti,
a z ulice, kde usíná teď žití,
čpí smutkem život pustý, bez lásky.

Jen z věže protější, jež v tmě se ryje,
zní ve smutek ten ostrá melodie:
dle větru vrže orel císařský.

VEČER

V úzounké okno západu zář sálá,
v klenutí nízkém stín tím zružověl,
jak procitla by bolest, jež tu spala,
když v stín se reflex mříže z okna schvěl...

5 Obloha v nuancích šedivých hrála –
teď jak by pláč se na skle rozprostřel,
jasnými údery jak by se smála
věž vypjatá... a pod ní vztek a žel.

10 Pár žlutých proudů světla rozlilo se
na šerý dvůr... Za věží utajen
se měsíc zjevil náhle v směšné póze, –

vrh na zeď protější, jež mlčí sivá,
svou bledou září... všecek bol jak jen
by splynul v píseň, již kdos ve tmě zpívá...

POČÁTEK ROMÁNU

Ty první dni!... Na prsou těžce leží
vzduch dusný, páchnoucí a teskný chlad,
vzpomínek palčivých proud hlavou běží
a krok tvůj zdá se beznadějně lkát –.

5 Však konečně si člověk zvolna zvykne
v tom věčném šeru nudou znavený, –
jen světlý paprsk do duše-li vnikne,
zas rány cítíš, že jsou zjitřeny.

— — — — —

10 To bylo večer v dusné kanceláři
ve pološeru, v krátkém setkání,
když mihla se mi s údivem na tváři;
té noci nemyslil jsem na spaní.

15 A jistě netušila oné chvíle,
co nových snů mi v duši vzbudila,
jak dusily mne pak ty stěny bílé
a podzimní noc jak mne mrazila...!

Pes žíznivý se vleče
pustinou koridorů,
kde stoka nudy teče
a páchne dechem moru.

5 A zimnice jej trápí,
žár s mrazem v stálém sporu,
a lačen světla stápí
se do tmy koridorů.

10 Jen stěny, stěny, stěny...!
Tak věčně beze změny
ty chodby táhnou tmou.

Pes bezmocně se třesa
kdes v koutě znaven klesá. –
A pes ten – duší mou.

SVÉ MATEŘI

(*Fragment*)

To někdy touha chytí se mé duše
a již to letí, letí k domovu...

5 Ó, nemyslí jsem, že v mém srdci ještě
intimních citů ušetřen je květ...
Jak májové když napadaly deště
a v loňském listí počlo se to chvět!

10 Ó, nemyslí jsem, že to srdce divé,
po nenávisti stále lačnické,
to horké srdce pohanské a mstivé,
za pyšný úsměv vždy se kryjící,

že moje srdce schopno takých citů
a že v něm ještě tolik lásky je...!
A teď zřím v jeho nejtajnějším skrytu
tvůj, máti, portrét... nic ho nesmyje.

15 V přívalu vzdechů, zlob a pohrdání,
že srdci nelze, nelze oddychnout,
v té vřavě smíchu, pláče, proklínání
přec zachoval jsem sobě tichý kout.

20 Mě otrávil bojů hořké chvíle;
žal teď se vkrádá mojí do dumy –:
mé záští plné – a to tvé tak milé,
těch srdcí dvě si sotva rozumí!

25

A přec se teplo měkkou vlnou lije
na smutek můj v podzimním večeru --
kdes ozvala se známá melodie
té hrdé hymny velkých záměrů...

30

a cítím zas, jak v krvi se to pění...
kde vzpomínky jest na tě milý vděk?
Vše prchlo již... Jen ještě v rozloučení,
ó, vezmi rychle vzdušný polibek!

MELODRAM

Z hrubého lože do dvora civím, –
z planoucí svíčky na smutek stěn
pad žlutý reflex, ... výkřikem tklivým
jako by venku zaúpěl den...

5 Duší to táhne průvodem sivým...
v papír jsem vrhl veršů svých sten –;
iluzím mrtvým, iluzím živým
vrhá se srdce k hříčce a v plen – – –

10 Nad oknem venku révoví psího
povadlé listí haraší, –
druzi již chrápou, v chodbě zní kroky,

vanutí větru sténajícího
dozvuk sem z ulic zanáší...
a já k té hudbě čtu teď své sloky...

VŮNĚ DOPISU

Zas tedy dopis... Vstříc mi dýchá
navlhlou vůní fialek...
v klenutí smutku, šera, ticha
se bílý paprsk náhle smek.

5 To bude chvíle při západu,
ach, při západu květnovém,
kdy v otevřené na zahradu
v mé okno vonět bude zem

10 a šerík narudlý a bílý,
jasmínu květy hvězdnaté...
nad stolkem tvář se k tváři schýlí
v důvěrném, sladkém tête à tête.

15 Nad listy z dávna, s štěstím v hlase,
se rozesmějem dětinně, –
pak ona náhle zadumá se
s dopisy těmi ve klíně.

20 A soumrak padne na zahradu
s tím opojením v klidu svém...
To bude chvíle při západu,
ach, při západu květnovém!

V klenutí smutku, šera, ticha
se bílý paprsk náhle smek.
To její dopis vůní dýchá,
navlhlou vůní fialek...

ÚTRPNOST CYNTHIE

Měkkého světla měsíce
rozčeřený proud
šeptavých vlnek tisíce
rozlil v každý kout.

5 Dvůr nestačí... A kypíce
v mříž se drou bez pout...
v těch sladkých vlnách měsíce
blankyt zdá se plout...

10 Chladivý blankyt večera,
kdy duše vchází do šera
v bohoslužbě vzplát...

Nad duší v rakvi smuteční
to modré světlo tiše sní,
modro, vůně, chlad...

TEPLÉ STISKNUTÍ

Za sivým kroužkem papirosy
ztišen hledím bez hnutí...
na louce duše rozžal kdosi
oheň v nočním vanutí.

5 Ať jeseň fičí... ať vše kosí
zimy honci třesnutí!
má duše ve tmách s sebou nosí
její ručky stisknutí!

10 Já nevím, čím as býti chtělo,
zda trochu soucitu jím chvělo,
či snad víc, či vůbec nic...

Když zkřehlý tvor u ohně stane,
což ptá se, zdali proň jen plane,
zdali hrá se jich tu víc?

NEPŘIŠLA...

Noc stínem jásavou zář denní skryla
a k útěše těm, co sní, bdějíce,
déšť třpytivého zlata rozhodila
a sentimentální svit měsíce.

5 Však kolem zdá se mi že touha zbyla
po slunci jen... A vzpomínajíce
ty stěny dvora – rakev šedobílá –
o slunci sní do výše čnějíce.

10 Je ticho na dvoře, – pár starých cárů
jen šustne chvilkou holých ve větvích,
jež myslí na hluk divých vrabčích svárů.

Dnes nepřišla... Však proč jen myslím na ni,
proč těším se tak na ten její smích? –

A venku zimní noc se hlouběj sklání.

S velkými stíny do pustého dvora
studený večer prosincový pad, –
jen prázdné temno klesá zvolna shora
a ostrý obrys věže sotva znát.

5 O promrzlé a obílené mříže
svým čelem opřen mlčky hledím vpřed.
Jak mrazivý kol dech, jenž tuhne níže,
jed mrtvých iluzí v mou duši slét! –

10 Jsou proti mně dvě okna osvětlena,
však žlutý svit se brzy rozplývá
v té husté tmě a šedá strmá stěna
ve stínech černých jen se ukrývá.

15 Dech ruchu městského se venku krátí,
den mlkne v sledních zvucích zmíraje...
hrčení drožky do dálky se tratí
i prchající cinkot tramvaje.

– – – – –

20 Sbor hlasů ozval v protější se cele,
ráz na ráz píseň tichem projela, –
ta píseň lidí nových, která směle
juž stokrát v šeru ulic zazněla.

A je v ní ona síla, bujná, zdravá,
jež dobu letem šine v jejích snech,
jež v revoluci rudým cárem mává
a historii živější dá dech.

– – – – –

A ticho teď zas –; okna setměla se,
noc strnula a nic se nemění,
jen po mužném a bojechtivém hlase
cos jak by zbylo z jeho nadšení.

A v hrudi mé je nevýslovná tíže
a nevýslovně zoufanlivý vztek,
že mladou sílu pohřbívají mříže: –
ve smutném boji – smutný výsledek!

Přátelům ze čtyřiaosmdesátky

Ze dvora hlasy usínaly v tiši
a poslední se s nocí loučil zpěv...
Dnes vzpomínky se umlčely číší,
by dosti síly zbylo pro úsměv.

5 S nahořklým vtípem my tu hodovali
v rozlitém víně, v dýmu cigaret; –
na „půlnoční“ již zvony venku zvaly,
nám horký čaj tu vložil ještě ret...

10 Pak lampa usnula a ztichlo vše,
dům v chladno civěl jako bez duše,
tma rozestřela černé organtýny, –

však my v tom tichu jsme si kreslili
svých charakterů zběžné profily
a navzájem si pitvali své viny.

Ze psího vína rudé do krvava
a choulící se listy spadaly,
na dvoře poprášeném žloutla tráva –:
tak zřel jsem mizet léto zpovzdálí.

5 Je to cit divný, bolest téměř žhavá,
když život zmizel, touhy zůstaly...
Však ty, jež jeseň neutiší lkavá,
do zimy zbudou, aby zmíraly –

10 Pak vzrušen jsi jen, zříš-li známé tváře
a při návštěvě jednou za týden
vyhlédneš z oken soudní kanceláře.

A konečně, jak divák unavený,
tak bez účasti necháš každý den
a díváš se, když opouštíš ty stěny.